

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 582

Din 29.07.2020

Dosar nr.: 165/2019 conexat cu 212/2019

Petiția nr.: 1410/19.03.2019 conexată cu 1831/05.04.2020

Petent: , Asociația Națională Împotriva Corupției, Abuzurilor și pentru Drepturile Omului

Reclamat:

Obiect: conflicte cu un posibil caracter discriminatoriu

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1.

2. Asociația Națională Împotriva Corupției, Abuzurilor și pentru Drepturile Omului cu sediul în Piatra Neamț, Str. Alea Ulmilor 38, Bl. C19(38), Sc. D, Ap. 79

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

3.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

4. Petentul este cetățean german și locuiește în Comuna Rasova. Acesta a avut mai multe conflicte cu partea reclamată.

III. Citarea părților

5. În temeiul art. 20 alin(4) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

6. Prin adresa nr.1410/26.03.2019 au fost citați petenții, iar prin adresa nr. 1549/26.03.2019 a fost citată partea reclamată pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 23.04.2019, ora 09:30.

7. Partea reclamată a depus puncte de vedere.

8. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

9. Petentul este cetățean german și locuitor al comunei Rasova din Județul Constanța. Se consideră discriminat de partea reclamată.

- 10.** Petentul ar fi fost insultat, bătut, discreditat, i s-ar fi interzis accesul în primărie și accesul la documente publice.
- 11.** Petentul a depus mai multe plângeri cu privire la: modul cum se distribuie apa în comună, gunoiul menajer nu este ridicat corespunzător, asfaltarea sau pietruirea drumurilor nu se realizează într-o anumită ordine ci în funcție de cine locuiește pe acele străzi etc.
- 12.** În urma acestor demersuri, s-a creat un conflict între petent și partea reclamată, care a fost disputat atât în presa scrisă cât și pe site-urile de socializare.
- 13.** Din cauza faptului că petentul nu ar fi obținut certificatul de finalizare a unei construcției, partea reclamată ar fi aplicat o sancțiune contravențională în valoare de 2 000 lei.
- 14.** Atât partea reclamată cât și fostul primar al Comunei Rasova au intentat mai multe acțiuni în instanță împotriva petentului.
- 15.** Petentul consideră, de asemenea, că nu îi sunt respectate drepturile pe care le are un cetățean european.
- 16.** În cadrul unei ședințe a Consiliului Local din ianuarie 2018, petentul, împreună cu soția sa, și-au manifestat disponibilitatea de a cumpăra o proprietate scoasă la vânzare de Consiliul Local. Atât partea reclamată cât și ceilalți participanți s-ar fi arătat vizibil deranjați de prezența acestora și de dorința de a achiziționa proprietatea.
- 17.** Petentul a depus la dosar o serie de conversații private, dar care nu sunt identificate în mod cert a fi din partea părții reclamate, deși partea reclamată într-un interviu scris recunoaște că i-a transmis petentului mai multe mesaje text.
- 18.** Petentul a solicitat atât părții reclamate cât și Primăriei Planul Urbanistic Zonal pentru a putea să acceseze Fonduri Europene, în vederea construirii unei pensiuni. În acest context, într-un interviu partea reclamată ar fi afirmat despre petent următoarele: „(...)Într-adevăr i-am spus că dacă nu-i convine în România să plece la el în Germania”.
- 19.** În urma plângerii depuse de petent la Parchetul de pe lângă Judecătoria Medgidia împotriva părții reclamate, s-a dispus începerea urmăririi penale *in rem* cu privire la săvârșirea a două infracțiuni de șantaj.
- 20.** Într-un articol publicat pe www.adevarul.ro, partea reclamată a declarat : *„Lucrăm la PUG, acum să fim serioși, câte localități au PUG? Mai durează cel puțin un an, avem de obținut avize de la Culte, de la Mediu, că aici e sit Natura 2000. Își putea face el un PUZ pe banii lui, dar nu vrea. Și eu vreau să trăiesc ca în Uniunea Europeană, dar trăiesc aici, astea sunt condițiile. El are o problemă cu el, nu cu mine personal sau cu primăria. Veniți să vedeți ce zice lumea din sat de el și ce zice de mine! Nu înțelegem ce vrea, în primul rând, ar trebui să învețe limba română, să își facă toate solicitările în limba oficială, pe cheltuiala lui, inclusiv în instanță, cu traducător autorizat, nu să-i plătească lui statul român translator. A făcut plângeri peste tot, folosind Google Translate. Mă reclamă când fac, mă reclamă când nu fac. Cum e mai bine?”, „Da, l-am făcut escroc. Dar el, când m-a făcut proastă și în toate felurile pe Facebook? Mai avem în comună un străin - un englez care stă aici de 15 ani, dar omul ăla își vede de treabă, nu ca dânsul”.*

21. De asemenea, petentul ne aduce în atenție comentariile pe care partea reclamată le-a postat pe pagina de socializare : „Ți-am mai zis, stai dracu în banca ta ca nu te ajută nici un Rolf și dacă eram în locul lui Mihalache te dădeam dracu cu terenul tău cu tot.”

Susținerea părții reclamate

22. Partea reclamată afirmă că toate cele prezentate de petent sunt fapte prezentate trunchiat, în interesul său.

23. Prima interacțiune pe care partea reclamată a avut-o cu petentul a fost la sediul Primăriei Rasova, unde petentul a solicitat confirmarea unui document care era redactat exclusiv în limba germană. Partea reclamată i-a sugerat petentului traducerea acestui document și în limba română.

24. Acesta a fost primul moment de referință de la care petentul a început o adevărată campanie de sesizări, plângeri, plângeri penale etc., pe care le-a adresat tuturor instituțiilor statului, pentru orice fel de motive, de la nemulțumiri legate de vecini până la nemulțumiri legate de distribuirea energiei electrice dar și de apă către locuitorii din comună.

25. Partea reclamată ne aduce la cunoștință că petentul a fost primit de fiecare dată în audiență, chiar dacă comunicarea a fost una greoaie.

26. De asemenea, partea reclamată l-a înștiințat pe petent că nu poate interveni în contractele pe care cetățenii le au cu regia de apă, sau cu cea de electricitate.

V. Motivele de fapt și de drept

27. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra limitei libertății de exprimare și încălcarea dreptului la demnitate umană fiind supuse analizei afirmațiile părții reclamate care au fost relatate atât în mediul privat și cât și în mass-media.

Cu privire la excepția de necompetență, invocată din oficiu, a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării referitor la actele și faptele de natură penală, Colegiul constată că acestea cad sub competența legilor penale.

28. În drept, în soluționarea prezentei sesizări, apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;
- art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

29. Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la afirmațiile reclamatei, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

30. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- **să urmărească un scop legitim**,
- **să fie necesară într-o societate democratică** și
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

31. **Prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, se apreciază că acest text de lege trebuie coroborat cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „*prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație*”. Se apreciază că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

32. Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, cu precădere ne referim în prezenta cauză, la cetățenii de o altă naționalitate.

33. Protecția demnității unor grupuri constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios,
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup etnic și religios – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

34. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

35. **Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.**

36. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „*relevante și suficiente*” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „*nevoi imperioase*” („*pressing social need*”).

37. Identificarea unei „*nevoi imperioase*”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar **autoritățile naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere** (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

38. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „*margină de apreciere*” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „*nevoi sociale presante*”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi *Handyside v. United Kingdom* par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

39. În scopul de a determina dacă declarația obiect al prezentei sesizări constituie un discurs de ură, Colegiul va examina: **obiectivul urmărit de către partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației.**

Obiectivul urmărit de reclamată

40. Obiectivul urmărit de către reclamată este important:

- a avut intenția de a discrimina petentul aparținând unei alte naționalități? Sau
- a urmărit doar un mesaj în urma conflictelor create, fără a realiza conotațiile reale ale afirmației?

41. Colegiul analizează prevederile articolului 15 din O.G. nr.137/2000 sancționează două categorii de fapte și anume:

- propagandă naționalist - șovină, de instigare la ură rasială sau națională (teza I) și apoi
- comportamentul care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia (teza II).

Distincția între cele două categorii de fapte este fundamentală, fiind de subliniat că:

- dacă propaganda naționalist-șovină ori instigarea la ură rasială sau națională presupune intenția, cea de a doua categorie de fapte prohibite de articolul sus citat
- nu presupune demonstrarea intenției autorului, concluzie ce rezultă explicit din formularea textului normativ- comportamentul care are ca scop sau vizează(...)

Este extrem de greu a stabili scopul unei afirmații de genul celui care a formează obiectul cauzei, reclamata invocă un conflict, ceea ce ar putea duce la ideea că aceasta nu a fost întâmplătoare.

Contextul în care a fost făcută afirmația

42. Afirmațiile au fost făcute în urma mai multor conflicte între partea reclamată și petent atât în mass-media cât și în cercuri restrânse de persoane.

Conținutul afirmației

43. „(...)între-adevăr i-am spus că dacă nu-i convine în România să plece la el în Germania”

Modul în care au fost făcute afirmațiile

44. Colegiul director apreciază că exprimarea folosită referitor la naționalitatea petentului, nu este cea mai fericită, putând conduce la generalizări și etichetări, depășind limitele libertății de exprimare.

Rolul în societate a persoanelor, autori ai afirmațiilor

45. Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare, rolul, poziția autorului declarației supusă controlului este determinantă.

46. Reiterăm faptul că este esențial pentru persoanele publice, ca atunci când se exprimă în public, să manifeste o responsabilitate corespunzătoare poziției lor, cum este și cazul părții reclamate, care deține funcția de primar, astfel este important să existe o exigență maximă în ceea ce privește comportamentul și vocabularul unui demnitar.

Colegiul director urmează să aplice reclamatei sancțiunea cu amendă contravențională în valoare de 1 000 lei, pe care o consideră efectivă, disuasivă și proporțională cu pericolul social al faptei săvârșite de partea reclamată – art. 26 alin. (1) din O.G. 137/2000.

47. La stabilirea cuantumului sancțiunii amenzii contravenționale, Colegiul director are în vedere următoarele:

- circumstanțe agravante: conținutul afirmațiilor, calitatea, poziția socială a părții reclamate, răspândirea publică a afirmațiilor

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admiterea excepției de necompetență materială a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, privind faptele de natură penală;
2. Constatarea existenței unui tratament diferențiat, discriminatoriu, pe criteriul naționalității, conform art. 2 alin.(1) și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

3. Sancționarea părții reclamate , cu amendă contravențională în valoare de 1 000 lei, potrivit art.2 alin(1) și art. 26 alin(1) și art. 15 din O.G. Nr. 137/2000 coroborat cu art. 8 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;

4. O copie a hotărârii se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda se va achita la Direcția de impozite si taxe locale Rasova, Constanța conform **Ordonanței nr. 2 din 12 iulie 2001 privind regimul juridic al contravențiilor**. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar) în termen de 15 zile din momentul în care constituie de drept titlu executoriu, conform art. 20 alin (10) al **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 29.07.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ADRIAN – Membru, GRAMA HORIA-Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, MOȚA MARIA-Membru, OLTEANU CĂTĂLINA-Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD

Data redactării: 25.09.2020

Redactată și motivată: ACF/AA

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.